

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת אכרם חסון

פ/25/6480

הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – סמכות עיכוב ביצוע צווי הריסה), התשפ"ו–2026

1. תיקון סעיף 254 ט בחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965¹, בסעיף 254 ט, אחרי סעיף קטן (ז) יבוא :

"(ז) על אף האמור בסעיף קטן (ד)(2), בית המשפט רשאי לעכב את ביצוע צו ההריסה, ובלבד שהוכח לבית המשפט במועד הגשת הבקשה כי מתקיים לגבי העבודה האסורה אחד מאלה :

(1) היא נכללת בתחום תוכנית כוללנית שמוסד התכנון החליט להפקידה והיא תואמת את ייעוד הקרקע בתוכנית כאמור ;

(2) היא נכללת בתחום תוכנית מפורטת שמוסד התכנון החליט להפקידה ומתקיים לגביה אחד מאלה :

(א) היא כוללת הוראות המאפשרות מתן היתר מכוחה לעבודה האסורה בלא צורך באישור תוכנית נוספת טרם מתן ההיתר או ביצוע העבודה ;

(ב) הוראות התוכנית מאפשרות את ביצוע העבודה האסורה."

דברי הסבר

סעיף 254 ט(ד)(2) לחוק התכנון והבנייה, התשכ"ה–1965 (להלן – החוק), שהוסף במסגרת תיקון מס' 116 לחוק, הגביל את סמכותו של בית המשפט לעכב ביצוע צו הריסה אם העבודה האסורה אינה תואמת את התוכנית החלה על המקרקעין. בנוסף, סעיפים 254 ט(ה) עד (ז) לחוק הגבילו את סמכותו של בית המשפט לעכב ביצוע צו ההריסה מעבר לתקופות הקבועות בסעיפים אלה.

¹ ס"ח התשכ"ה, עמ' 307.

הגבלה כאמור, מונעת את האפשרות לדחות ביצוע צווי הריסה שניתנו כלפי בניינים, גם אם הם נמצאים בהליכי תכנון והסדרה מתקדמים וקיים אופק תכנוני ממשי להסדרתם. קיימים מקרים רבים של בניינים לא מורשים, כגון – בתי מגורים, בתי מלאכה ועוד, שנכללו בתוכניות מתאר כוללניות או מפורטות שאושרו להפקדה והם תואמים את ייעוד המקרקעין החדש בתוכניות אלה ובכך קיים סיכוי ממשי להכשרתם. עם זאת, האפשרות לעכב את ביצוע צווי הריסה עבור מבנים אלה נחסמת בשל תנאי החוק שמגבילים את סמכותו של בית המשפט להעניק סעד לבעלי המבנים ולעכב את ביצוע צווי ההריסה גם אם אין אינטרס תכנוני או ציבורי המחייב את הריסתם. משום שהריסת בניינים אלה אינה אמורה להיכלל בסדר העדיפויות במדרג אכיפת החוק, מוצע ליתן לבית המשפט סמכות לעכב ביצוע צווי הריסה כלפי מבנים חורגים שנכללו בתוכנית כוללנית שהוחלט להפקידה והמבנה תואם את ייעוד המקרקעין בתוכנית, או כלפי מבנים שנכללו בתוכנית מפורטת שהוחלט להפקידה ועם אישורה יהיה ניתן להוציא מכוחה היתרי בנייה.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
א' בשבט התשפ"ו (19.01.2026)